

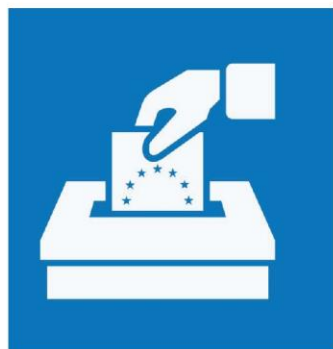
VOOR

OF

TEGEN

Hoe hebben de Belgische
Europarlementariërs gestemd?

Financiële solidariteit Eerlijke belasting

Speciaal rapport

met een aanvulling over de rol van de Europese Raad

Dit rapport is gemaakt op verzoek van

Introductie

De COVID-19 pandemie zou wel eens de perfecte storm kunnen blijken te zijn die uiteindelijk de EU-boot stuurt richting zinvolle hervorming van haar fiscaal systeem. Het nieuwe voorstel van de Commissie voor een herstelplan voor de sectoren die het zwaarst door de COVID-19-pandemie worden getroffen bevat de introductie van nieuwe EU-belastingen, om de EU-begroting te verhogen tot het niveau dat nodig is voor een succesvol herstel.

Hoewel deze debatten van monumentaal belang zijn, ontbreekt het bij deze kwesties aan verantwoordingsmechanismen. Dit is vooral het geval omdat de Raad van Ministers, de hoofdrolspeler in budgettaire en fiscale aangelegenheden, een transparantietekort heeft. In 2018 concludeerde de EU-Ombudsman dat het gebrek aan transparantie van de Raad te wijten is aan wanbeheer en dat de instelling, de door de lidstaten tijdens het onderhandelingsproces ingenomen standpunten, openbaar moet maken.

Ondanks dergelijke uitdagingen wil dit rapport licht werpen op hoe politici daadwerkelijk denken en zich gedragen nadat ze hun ambt hebben veiliggesteld. Hoewel politici de neiging hebben om populair beleid te steunen tijdens hun campagnes, gedragen sommige politici zich anders wanneer ze als wetgever mogen stemmen. In het eerste deel van dit rapport wordt onderzocht hoe de Belgische leden van het Europees Parlement hebben gestemd over zowel de begroting als over fiscale initiatieven. Hoewel de Raad van Ministers een opmerkelijk ondoorzichtige instelling blijft, zal het tweede deel van dit rapport de politieke dynamiek van de Raad analyseren met betrekking tot belangrijke belastingvoorstellen.

Europees Parlement

Bron: Europees Parlement

LEGENDE

Hoe stemmen de Europarlementsleden?

Voor	Afwezig	Heeft niet gestemd
Tegen	Rebel	
Onthouding	Correctie van de stemming	

De fracties in het Europees Parlement

Confederale Fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links	Renew Europe Group
De Groenen/Vrije Europese Alliantie	Europese Volkspartij
Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten	Europese Conservatieven en Hervormers
	Identiteit en Democratie

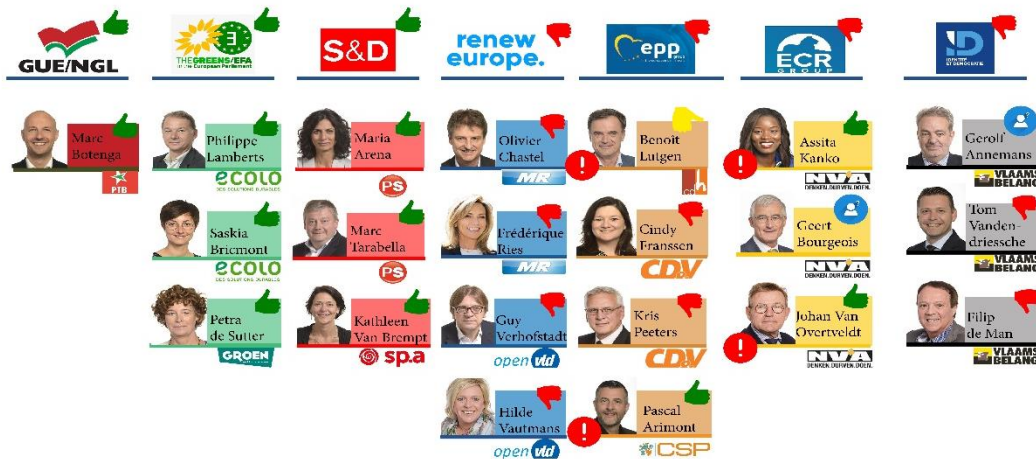
De Belgische politieke partijen in het Europees Parlement

1. Oprichting van een Europese belastingautoriteit ter bestrijding van belastingfraude en belastingontwijking

Oprichting van een Europese belastingautoriteit ter bestrijding van belastingfraude en belastingontwijking

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu
www.votewatch.eu
[/VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope)
[@VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope)

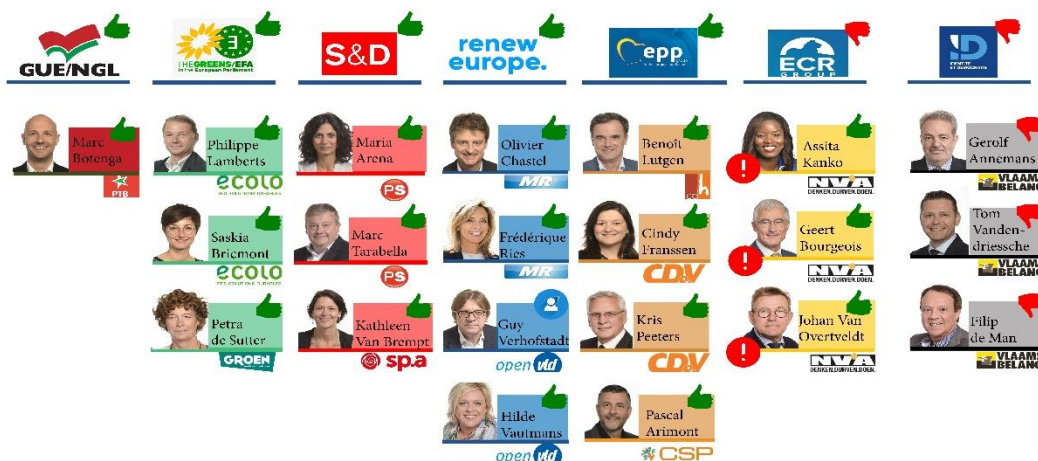
Als gevolg van de druk om de belastingheffing in de EU te harmoniseren, zijn er discussies geweest over de mogelijkheid om een "Europese belastingdienst" op te richten in de strijd tegen belastingfraude en belastingontduiking. **60% van de EP-leden stemde echter tegen het voorstel om een Europese belastingdienst op te richten.**

De Belgische liberalen, Vlaamse christendemocraten en Vlaams Belang waren tegen de oprichting van een Europese belastingdienst. De Belgische extreem-linkse, de groenen en sociaaldemocraten stemden voor de oprichting van een Europese belastingdienst. De voorstanders werden vergezeld door de Nieuw-Vlaamse Alliantie en Christlich-Soziale Partei, hoewel hun Europese fracties tegen waren. Benoît Lutgen van Centre Démocrate Humaniste onthield zich van stemming.

2. Het beëindigen van belastingvrijstellingen voor kerosine en maritieme brandstoffen

Het beëindigen van belastingvrijstellingen voor kerosine en maritieme brandstoffen

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu

www.votewatch.eu
[/VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope)
[@VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope)

In het kader van Europese en wereldwijde maatregelen om de koolstofemissies te verminderen, **stemden de EP-leden voor het beëindigen van belastingvrijstellingen voor kerosine en maritieme brandstoffen**. De belastingvrijstellingen zouden worden beëindigd als gevolg van de herziening van de energiebelastingrichtlijn van 2003, die is gepland voor juni 2021. De Commissie is van mening dat de energiebelastingrichtlijn van 2003 achterhaald is omdat deze niet beantwoordt aan de huidige doelstelling van de EU om de koolstofemissies te verminderen.

De meeste Belgische EP-leden stemden voor het beëindigen van de belastingvrijstellingen voor kerosine en maritieme brandstoffen, met uitzondering van Vlaams Belang. Hoewel hun Europese conservatieve fractie tegen het voorstel was, stemde N-VA voor het beëindigen van de belastingvrijstellingen voor kerosine en maritieme brandstoffen.

3. Het vaststellen van een gemeenschappelijke (geconsolideerde) heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB)

The infographic displays the voting records of 27 MEPs on the proposal for a common consolidated corporate tax base (CCCTB). At the top, the VoteWatch Europe logo and 'infographic' are shown. Below, the title 'Het vaststellen van een gemeenschappelijke (geconsolideerde) heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB)' is accompanied by the EU flag and the Belgian flag. The MEPs are arranged in a grid, with their names, photos, and party logos. Green thumbs-up icons indicate a 'Yes' vote, while red thumbs-down icons indicate a 'No' vote. The following table summarizes the votes:

MEP Name	Party	Vote
Marc Botenga	GUE/NGL	Yes
Philippe Lamberts	ecolo	Yes
Maria Arena	S&D	Yes
Olivier Chastel	renew europe.	Yes
Benoit Lutgen	epp	Yes
Assita Kanko	ECR	No
Gerolf Annemans	VLAAMS BELANG	No
Saskia Bricmont	ecolo	Yes
Marc Tarabella	PS	Yes
Frédérique Ries	MIC	Yes
Cindy Franssen	CDV	Yes
Ceert Bourgeois	NVA	No
Tom Vandendriessche	VLAAMS BELANG	No
Petra de Sutter	GROEN	Yes
Kathleen Van Brempt	spa	Yes
Guy Verhofstadt	open vld	Yes
Kris Peeters	CDV	Yes
Johan Van Overveldt	NVA	No
Filip de Man	VLAAMS BELANG	No
Hilde Vautmans	open vld	Yes
Pascal Arimont	ICSP	Yes

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu or visit www.votewatch.eu, [@VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope), or [/VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope).

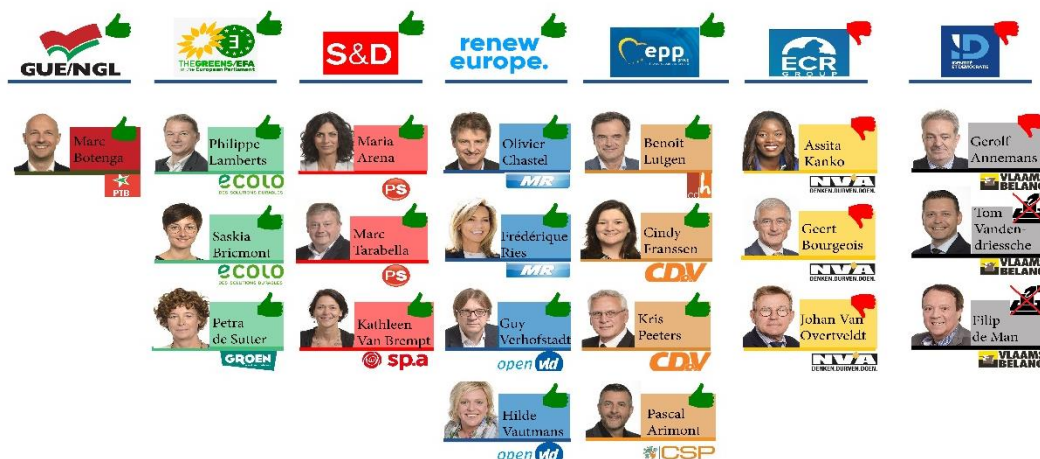
Een van de belangrijkste pijlers van de belastingharmonisatie in de EU is een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB). Het doel van de CCCTB is het verminderen van belastingontwijking en winstverschuiving door bedrijven die in meerdere lidstaten actief zijn. De belastinggrondslag zou dit bewerkstelligen door de invoering van een gemeenschappelijk systeem voor bedrijven om hun belastingen te berekenen, waardoor de mogelijkheid voor bedrijven om te profiteren van mazen in de fiscale wetgeving of voordelige regelingen wordt geëlimineerd. **Over de CCCTB wordt momenteel onderhandeld in de Raad van ministers en deze heeft unanieme steun nodig.**

De meeste Belgische EP-leden stemden voor de oprichting van de CCCTB. Uitzonderingen waren N-VA en Vlaams Belang, die zich kantten tegen het voorstel tot belastingharmonisatie. N-VA stemde tegen de snelle goedkeuring van het voorstel voor belastingharmonisatie in de Raad, in overeenstemming met hun Europese fractie. Evenzo stemde Tom Vandendriessche van Vlaams Belang tegen het voorstel, hoewel de Europese extreemrechtse fractie zich van stemming onthield.

4. Het oprichten van een intergouvernementele belastingautoriteit binnen de Verenigde Naties

Het oprichten van een intergouvernementele belastingautoriteit binnen de Verenigde Naties

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu

www.votewatch.eu
[/VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope)
[@VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope)

Belastingontwijking en winstverschuiving door grote bedrijven is een wereldwijd probleem dat vraagt om een oplossing op wereldniveau. Gezien de huidige uitdagingen bij het bereiken van een overeenkomst om schadelijke belastingpraktijken aan te pakken, hebben landen verzocht om een intergouvernementele belastinginstantie binnen de Verenigde Naties op te richten. Dit VN-belastingorgaan zal fungeren als een wereldwijd forum waar regeringen kunnen onderhandelen over en samenwerken in belastingaangelegenheden.

De oprichting van een intergouvernementeel belastingorgaan van de VN werd ondersteund door een brede coalitie van Belgische Europarlementariërs (extreem-links, de groenen, sociaaldemocraten, liberalen en christendemocraten). Alleen N-VA en Vlaams Belang stemden tegen de oprichting van een intergouvernementele belastinginstantie binnen de VN.

5. Invoering van een minimaal effectief belastingtarief van 20% voor bedrijven in de hele EU

Een minimaal EU-tarief voor vennootschapsbelasting zal voorkomen dat multinationale ondernemingen de krenten uit de pap halen, door de lidstaat kiezen te waar zij hun winst willen aangeven. Momenteel hebben multinationale ondernemingen de neiging hun winst op te geven in lidstaten met lagere vennootschapsbelastingtarieven. Een meerderheid van de EP-leden verwierp echter het voorstel van een minimum effectief vennootschapsbelastingtarief van 20%. Zelfs een lager voorstel voor een minimaal effectief vennootschapsbelastingtarief van 18%, dat onder het EU-gemiddelde zou liggen, werd door een meerderheid van de EP-leden afgewezen.

Het minimum effectieve vennootschapsbelastingtarief van 20% werd gesteund door de Belgische extreem-linkse, de groenen en de sociaaldemocraten. Terwijl de Europese sociaaldemocraten zich onthielden van stemming met betrekking tot het belastingtarief van 20%, stemden de Belgische socialistische voor het voorstel. De CDH en CSP van de christendemocraten onthielden zich van stemming over het tarief van 20% vennootschapsbelasting, terwijl de Europese christendemocraten het voorstel van een belastingtarief verwierpen. Anderzijds waren de Belgische liberalen, Vlaamse christendemocraten, N-VA en extreemrechts tegen de vaststelling van een minimum vennootschapsbelasting op 20%.

6. Ondersteuning van de onderhandelingen op internationaal niveau over een gemeenschappelijk minimumbelastingniveau

68% van de leden van het Europees Parlement bevestigde wederom haar steun voor de lopende internationale onderhandelingen over belastingharmonisatie. Een globale oplossing zou een eerlijkere belasting garanderen, aangezien multinationale ondernemingen niet langer kunnen ontkomen aan het betalen van hun deel van de belastingen. Dit zou ook belastingontwijking voorkomen en zelfs verschillen tussen de belastinginkomsten van landen kunnen wegnemen. Een internationale overeenkomst zou vertaald worden op EU-niveau door middel van EU- en nationale wetgevingen, maar aangezien het moeilijk is gebleken om een wereldwijd compromis te vinden, overweegt de EU het heft in eigen hand te nemen.

De suggestie werd grotendeels gesteund door Belgische EP-leden, met alleen N-VA en extreemrechts die tegen het voorstel waren. De Belgische extreem-linkse, de groenen, sociaaldemocraten, liberalen en christendemocraten steunden de huidige inspanningen, evenals het dreigement de onderhandelingen over belastingharmonisatie terug te brengen naar EU-niveau als internationale onderhandelingen geen resultaat oplevert.

7. Afzien van eenparigheid van stemmen over fiscale wetgeving op EU-niveau

Belastingharmonisatie in de EU wordt grotendeels belemmerd door de wijze waarop fiscale beslissingen in de Europese Unie worden genomen. Belastingheffing is een van de bevoegdheden van de lidstaten (zij zijn als enige bevoegd voor deze kwesties) en een bijgevolg is dat besluiten op dit gebied genomen worden met behulp van unanimitestemming. Dit betekent dat alle lidstaten een fiscaal initiatief groen licht moeten geven voordat het kan worden goedgekeurd. De Commissie heeft voorgesteld de stemprocedure voor belastingwetgeving te wijzigen, zodat toestemming van een meerderheid van de lidstaten genoeg is om het begrotingsvoorstel groen licht te geven.

Een grote meerderheid van 62% van de EP-leden was voorstander van het veranderen van de manier waarop fiscale beslissingen worden genomen in de Raad van ministers. De Belgische extreem-linkse, de groenen, sociaaldemocraten, liberalen en christendemocraten stemden voor het plan van de Commissie om de fiscale stemprocedure in de Raad te wijzigen, terwijl N-VA en Vlaams Belang de voorgestelde hervorming van het begrotingsbesluit in de Raad verwierpen.

8. Belastingontwijking aanpakken door de introductie van een zwarte lijst van belastingparadijzen in de EU, en openbare rapportage van de belastingen die door multinationals worden betaald.

Belastingontwijking aanpakken door de introductie van een zwarte lijst van belastingparadijzen in de EU, en openbare rapportage van de belastingen die door multinationals worden betaald

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu

www.votewatch.eu
[/VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope)
[@VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope)

Een van de grootte zorgen met betrekking tot oneerlijke belastingconcurrentie tussen lidstaten is dat deze wedloop naar de bodem de schatkist van alle lidstaten schaadt. De omvang van de begrotingen van de lidstaten is zeker nu van groot belang, aangezien de volgende meerjarenbegroting van de EU grotendeels door nationale bijdragen zal worden gefinancierd. Belastingharmonisatie binnen de EU zou de EU helpen om langlopende projecten zoals de Europese Green Deal te financieren. **Belastingharmonisatie in de EU kan worden bereikt door lidstaten op te nemen in de EU-zwarte lijst van belastingparadijzen en door bedrijven te verplichten rapporten te publiceren over waar zij hun belastingen betalen.**

Extreem-links, de groenen en de sociaaldemocraten steunden het voorstel. Echter, aangezien de liberalen, christendemocraten, conservatieven en extreemrechts tegenstemden, kreeg het voorstel geen meerderheid. Belgische EP-leden stemden in overeenstemming met hun Europese fracties.

9. Verzet tegen de introductie van groene inkomstenbronnen om de klimaatdoelstellingen te halen

To discover how MEPs voted, contact us : secretariat@votewatcheurope.eu

www.votewatch.eu
[/VoteWatchEurope](https://twitter.com/VoteWatchEurope)
[@VoteWatchEurope](https://www.facebook.com/VoteWatchEurope)

De introductie van "groene" inkomstenbronnen zou twee vliegen in een klap slaan, namelijk klimaatactie ondersteunen én bijdragen aan de EU-begroting. Momenteel wordt het grootste deel van de EU-begroting gefinancierd via nationale bijdragen. Er wordt op aangedrongen dat de EU-begroting minder afhankelijk wordt van de nationale schatkisten en meer van Europese inkomsten. Door nieuwe inkomstenbronnen in de EU-begroting op te nemen, zouden de huidige langdurende intergouvernementele onderhandelingen over de omvang van de begroting worden omzeild en daarnaast zouden er meer middelen beschikbaar komen voor sociaal beleid.

Een minderheid van conservatieve en extreemrechtse Europarlementariërs wil dat de EU-begroting gefinancierd blijft door de bijdragen van de lidstaten en verwerpt de introductie van "groene" inkomstenbronnen. De meeste Belgische EP-leden zijn voorstander van de introductie van nieuwe inkomstenbronnen, namelijk extreem-links, de groenen, sociaaldemocraten, liberalen en christendemocraten.

10. Vergroting van het EU Budget ter ondersteuning van het herstel post-COVID-19

Tegen de achtergrond van de COVID-19-pandemie stemden de EP-leden in april over een lijst met voorstellen ter ondersteuning van een snel en eerlijk economisch herstel. **Onder andere riepen de EP-leden op tot een verhoging van de EU-begroting voor de lange termijn (het meerjarig financieel kader), ondersteund met nieuwe EU-belastingen.** De Europese Commissie heeft de vorige ontwerpbegroting herzien om meer financiële steun te verlenen aan degenen die het zwaarst door de crisis zijn getroffen. **Dit herziene begrotingsplan hangt in grote mate af van de invoering van nieuwe EU-belastingen zoals koolstofbelastingen (zowel binnen de EU als op invoer), een belasting op wegwerpplastic, een digitale belasting en de CCCTB.** Vóór COVID-19 verliepen de begrotingsonderhandelingen langzaam, omdat de rijkste landen zich verzetten tegen een grotere gemeenschappelijke begroting die voornamelijk uit nationale bijdragen bestaat. Door de EU-begroting met nieuwe belastingen te financieren, hoopt de Commissie de sceptische lidstaten te kalmeren bij wie de nationale schatkist heeft geleden onder de pandemie.

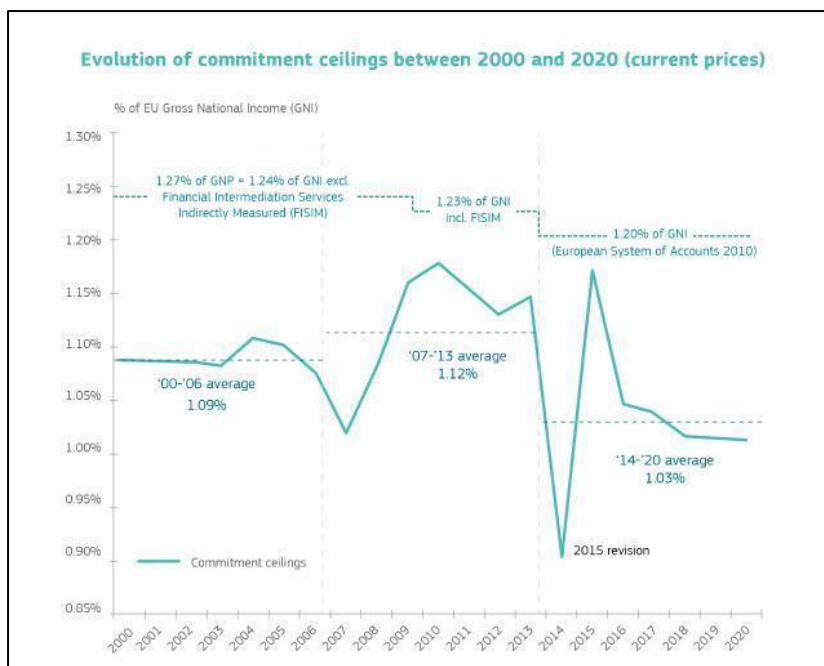
Extreem-links, de groenen, sociaaldemocraten, liberalen, christendemocraten en conservatieven stemden voor de roep om een sterkere EU-begroting, waarbij alleen extreemrechts tegen het voorstel stemde. De meeste Belgische Europarlementariërs

volgden de lijn van hun Europese fracties, op enkele uitzonderingen na: de leden van N-VA en PTB besloten zich te onthouden, hoewel hun Europese fracties een grotere EU-begroting steunden. Leden van Vlaams Belang waren de enige Belgische EP-leden die tegen een grotere EU-begroting stemden, in lijn met hun extreemrechtse fractie.

Raad van de Europese Unie

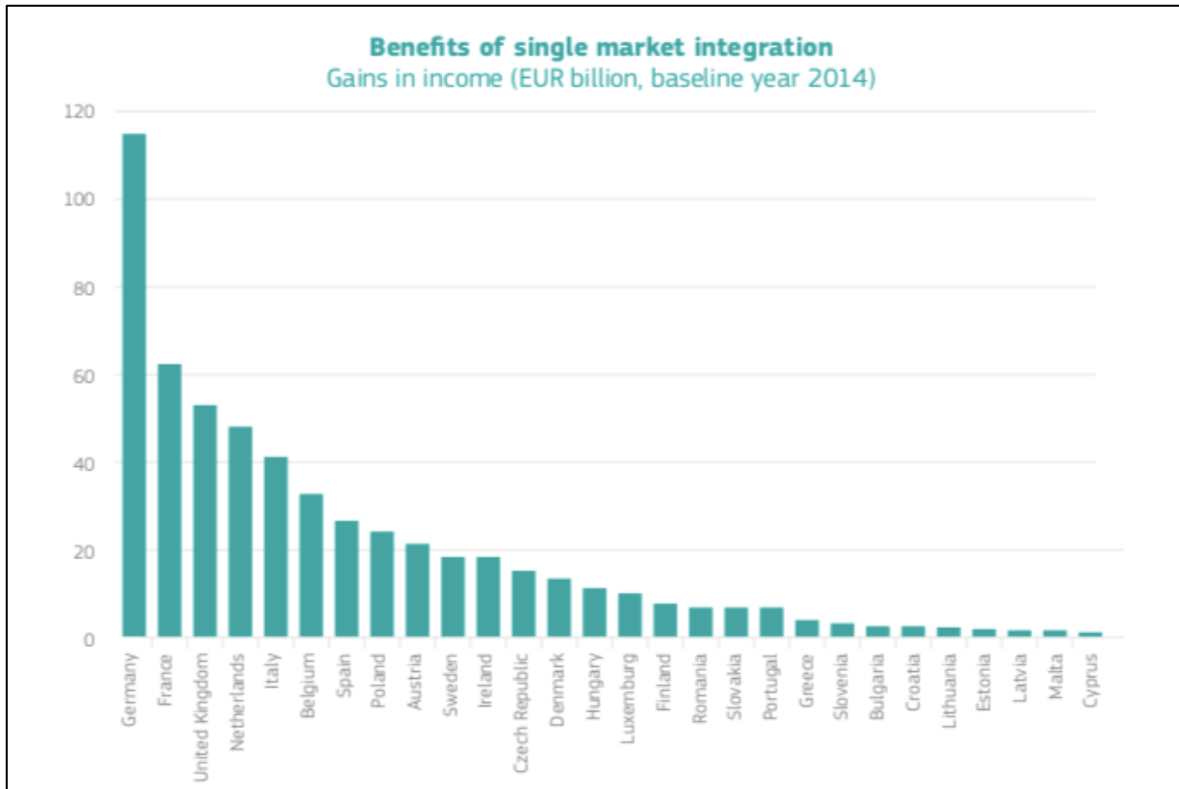
De COVID-19-pandemie heeft de tegenstelling blootgelegd tussen enerzijds de noodzaak van solidariteit ten tijde van een crisis die de nationale grenzen overschrijdt en anderzijds het vetorecht – dat nationale belangen beschermt. Belastingheffing is overal in de politiek een gevoelig onderwerp (aangezien het leidt tot winnaars en verliezers), maar dit geldt met name in de Europese Unie waar herverdeling wordt belemmerd door nationale belangen. Hoogstwaarschijnlijk zullen de uitgaven die nodig zijn om de aanhoudende crisis te doorstaan de eerdere onderhandelingen over de omvang van de EU-begroting of de invoering van nieuwe EU-belastingen in het gedrang brengen, waardoor beide kwesties een nieuwe impuls krijgen. Tegen deze achtergrond stelde von der Leyen op 27 mei **het EU-herstelplan voor dat bestaat uit een ongekende schuldverdeling van 750 miljard euro**. De Commissie heeft ook haar oproep tot invoering van nieuwe EU-inkomstenbronnen herbevestigd. Met de huidige situatie in gedachte, zal dit deel toelichten hoe de unanimitateitsvereisten van de EU-Raad eerder hebben geleid tot blokkades in digitale en financiële belastingen, en hoe de COVID-19-pandemie de status-quo zou kunnen veranderen.

Het institutionele kader dat de lidstaten vetorecht verleent op de fiscale wetgeving van de EU staat al geruime tijd in de schijnwerpers. Hoewel deze mechanismen er toe hebben bijgedragen dat de EU-onderhandelingen over de lange termijn begroting (MFK) eerder dit jaar zijn vastgelopen, lijken de lidstaten hun eisen te hebben bijgesteld gezien de gezondheidscrisis en de economische gevolgen ervan. Hoewel het verre van zeker is dat alle lidstaten het zullen accepteren, is **de Commissie van plan het nationale maximum voor vastleggingen te verhogen tot het maximum dat is toegestaan door EU-verdragen (dat is 2%) voor de komende 2 tot 3 jaar**. Om wat context te geven bij dit plan, laat de onderstaande grafiek zien waar de vastleggingsplafonds in de afgelopen 20 jaar zijn vastgesteld (ruim onder 2%).

Bron: Europese Commissie – Een moderne begroting voor een Unie die ons beschermt, sterker maakt en verdedigt: Vragen en antwoorden ([link](#))

De onderhandelingen zullen niet probleemloos verlopen, aangezien sommige leiders aangeven er niet klaar voor te zijn om meer te betalen voor de EU-begroting, terwijl anderen waarschuwen dat het begrotingsvoorstel niet voldoende zal zijn voor het economisch herstel van de EU. Het belangrijkste kamp van de tegenpartij bestaat momenteel uit de "Frugal Four", namelijk Nederland, Denemarken, Zweden en Oostenrijk. Deze lidstaten zijn kritisch over zowel een uitbreiding van de EU-begroting als over het herstelplan van de Commissie. Vakbonden uit deze lidstaten hebben echter een steunbetuiging afgegeven voor het EU-herstelplan. De steunbetuiging van vakbonden uit lidstaten die nettobetalers zijn aan de EU-begroting, illustreert dat de 'zuinige' standpunten niet breed gedragen worden. Geschat wordt dat deelname aan de interne markt van de EU deze landen veel meer oplevert vergeleken met hun bijdragen aan de EU-begroting. De onderstaande grafiek laat zien dat de integratie van de interne markt van de EU de netto-bijdragers aanzienlijk meer oplevert (in sommige gevallen tot 10% van het bruto nationaal inkomen) dan het hen kost. De nationale bijdragen van de EU-begroting zijn onder 1% van het BBP zijn gebleven, met België als een van de grootste begunstigen (zowel absoluut als relatief) van de interne markt van de EU.

Bron: Europese Commissie, *EU budget voor de toekomst* ([link](#))

De president van de Europese Centrale Bank heeft gewaarschuwd (in april 2020) dat zelfs als het plafond van de EU-begroting wordt verhoogd naar 2% van het bruto binnenlands product, de economie van de eurozone dit jaar een ongekende krimp zal ervaren - tot 15%. Kort daarna schatte de economische voorjaarsprognose van de Commissie dat de economie van de EU in het beste scenario met 7,5% zal krimpen. Dit betekent: **1) een EU-begroting die is vastgesteld op de maximum % -waarde zal nu veel lager zijn dan in minder turbulente tijden; 2) de fiscale vuurkracht die nodig is voor het herstel van de EU is ongekend; 3) fiscale ongelijkheden tussen lidstaten zullen minder aanvaardbaar worden.** Als de initiatieven voor belastingharmonisatie weerstand blijven ontmoeten, wordt het vetorecht moeilijker te handhaven en de COVID-19-pandemie zal er toe leiden dat sommigen zullen pleiten voor meerderheid van stemmen aangaande deze kwesties (zoals leden van het Europees Parlement en de Commissie).

Waarom het debat over EU-belastingharmonisatie?

Aangezien bedrijven hun winsten en lidstaten hun belastinginkomsten willen verhogen, zijn de voorstellen voor EU-belastingharmonisatie erop gericht deze race naar de bodem te doorbreken en de belastinginkomsten eerlijk te verdelen over de lidstaten. Dit is des te urgenter gezien de inkomsten die nodig zijn om de huidige overheidsuitgaven te financieren en, indirect, om fiscale solidariteit te tonen.

Belastingharmonisatie in de EU is vaak gericht op de snelgroeiende digitale en financiële sector, die ervan wordt beschuldigd hun deel van de belastingen niet te betalen. Dit houdt ook verband met het fluïde karakter van deze bedrijfstakken, waardoor belastingbijdragen gemakkelijker worden geminimaliseerd. Digitale en financiële bedrijven, anders dan de meer traditionele sectoren, hoeven niet fysiek of wettelijk in een land aanwezig te zijn om hun diensten daar te verlenen, wat leidt tot belastingconcurrentie tussen de lidstaten om deze bedrijven aan te trekken.

Hoewel voorstellen voor belastingharmonisatie, zoals de gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor vennootschapsbelasting brede steun hebben gekregen in het Europees Parlement, en bij vakbondsorganisaties en andere maatschappelijke groepen, werd deze goedkeuring niet door alle regeringen in de Raad van ministers gesteund. Er werd bezorgdheid geuit over het vermogen om politieke compromissen te vinden over dergelijke initiatieven en, meer in het algemeen, over de nadelen van unanimitéit van stemmen.

Fiscale wetgeving in een impasse: de onderliggende voorwaarde

Tijdens het laatste herzieningsproces van het verdrag hebben de lidstaten hun recht op vetorecht in EU-wetgeving op het gebied van belastingharmonisatie beschermd. Aangezien vetorecht unanimitéit betekent, moeten alle lidstaten groen licht geven voor het aannemen van deze initiatieven. Dit institutionele kader maakt het tamelijk moeilijk om de inspanningen op EU-niveau om belastingen te harmoniseren en mazen in de wet te dichten tot een succes te brengen. Het nieuwe gevoel van urgentie om de staatskas aan te vullen kan echter de katalysator zijn die nodig is om de politieke dynamiek van de Raad, die de initiatieven voor belastingharmonisatie, zoals de "digitaalédienstenbelasting" (DDB) of de belasting op financiële transacties (FTT), vertraagt, een nieuwe impuls te geven.

Hoewel de huidige crisis nieuw is, is het belastingvraagstuk oud. In een poging om haar belastingvoorstellen begin 2019 te deblokkeren, begon de Commissie aan te dringen op het gebruik van gekwalificeerde meerderheid in de Raad. De Commissie onderzoekt momenteel de juridische basis voor het wijzigen van de stemprocedure zonder de huidige EU-verdragen te herzien, aangezien de herziening van het verdrag een moeizaam en complex proces is. De Commissie heeft een oplossing voorgesteld om dit ongewenste scenario te vermijden: de zogenaamde 'passerelle clause', die wijzigingen in de stemprocedure in de Raad mogelijk maakt zonder dat verdragsherzieningen nodig zijn.

Het voorstel om de 'passerelle-clausule' in gang te zetten, werd door een meerderheid van 56% van de EP-leden verworpen, waarbij de Europese liberalen, de christendemocraten, de

conservatieven en extreemrechts tegen het voorstel waren. De meeste Belgische EP-leden waren echter voor het voorstel. De Belgische extreem-linkse, de groenen en sociaaldemocraten stemden voor het activeren van de 'passerelle-clausule', evenals de Belgische christendemocraten en twee liberalen.

Desalniettemin moeten alle nationale regeringen, om de 'passerelle-clausule' te activeren, **opnieuw unaniem stemmen voor het beëindigen van de unanimiteit** - een hoogst onwaarschijnlijk scenario aangezien de nationale regeringen die tegen EU-belastinginitiatieven zijn vrezen dat ze in het verliezende kamp zullen eindigen zodra ze hun vetorechten weggeven.

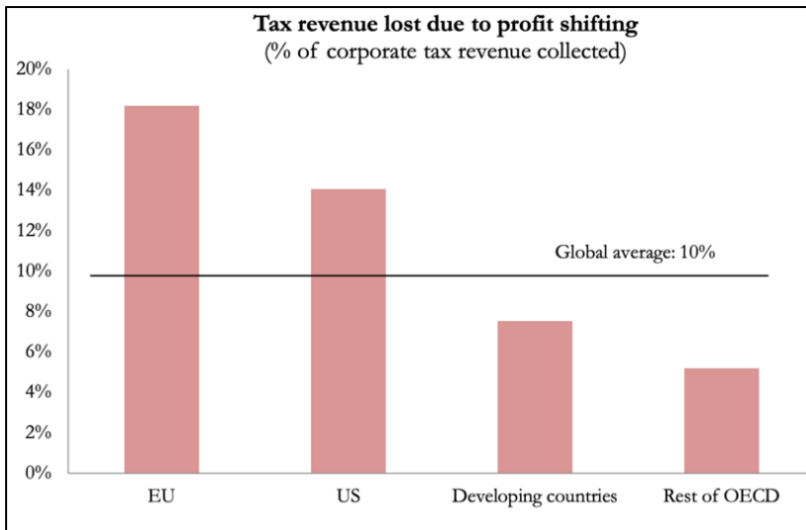
Een 'nucleaire' optie voor de Commissie zou zijn om gebruik te maken van **artikel 116 van het Verdrag betreffende de werking van de EU**, dat de EU-instellingen in staat stelt eenparigheid van stemmen te omzeilen om zo verstoringen in de werking van de interne markt aan te pakken. Of deze radicale optie wettelijk kan worden toegepast om belastinginitiatieven er via de Raad doorheen te drukken ligt ter discussie (deze wettelijke bepaling is nog nooit eerder gebruikt).

Olie op het vuur: fiscale impasse, economische gevolgen en belastingparadijzen

Door gebrek aan wetgeving over belastingharmonisatie nemen sommige lidstaten het heft in eigen handen. Polen, Denemarken en Frankrijk nemen het op tegen bedrijven die de krenten uit de pap halen door zelf de landen kiezen waar ze belasting willen betalen. Deze lidstaten hebben verklaard dat zij de bedrijven (meestal multinationals) met hoofdkantoren in exotische belastingparadijzen geen vergoeding zullen betalen voor door de pandemie veroorzaakte schade.

Ludvig Wier, Thomas Tørsløv en Gabriel Zucman (Universiteit van Kopenhagen en UC Berkley) schatten dat **multinationals ongeveer 40% van hun winst verschuiven naar belastingparadijzen** en dat **verschillende lidstaten in aanmerking komen als zodanig bestempeld te worden** (het grootste aandeel van verschoven bedrijfswinsten gaat naar Ierland, Cyprus en Malta). Dit heeft de vraag opgeworpen of de zwarte lijst van de belastingparadijzen van de EU moet worden bijgewerkt, en het benadrukt nogmaals de noodzaak om de belastingregelgeving te harmoniseren.

De onderstaande grafiek laat zien hoeveel belastinginkomsten in de EU verloren gaan door winstverschuivingen. De EU doet het slechter dan de VS en andere ontwikkelde landen.

Bron: Missingprofits world

Winstverschuiving aanpakken: de belasting op digitale diensten

De belasting op digitale diensten zit al drie jaar in de pijplijn en de lidstaten hebben nog geen compromis bereikt. Als gevolg hiervan werden de onderhandelingen verplaatst naar de OESO, een intergouvernementele economische organisatie van 37 ontwikkelde landen, die momenteel dienst doet als forum van 135 landen en rechtsgebieden die samenwerken om maatregelen tegen winstverschuiving door te voeren.

Von der Leyen, de voorzitter van de Commissie, verklaarde in [haar missiebrief](#) aan Gentiloni, de Commissaris voor economie, dat deze OESO-onderhandelingen een deadline hebben. Als er eind 2020 geen compromis wordt bereikt, worden de onderhandelingen teruggebracht naar het EU-niveau.

De [stemdynamiek van de Raad van de EU laat zien hoe de belasting op digitale diensten in de huidige situatie is geëindigd](#). Ten eerste hebben in 2017, tijdens het Estse voorzitterschap van de Raad, 10 lidstaten (Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje, Oostenrijk, Bulgarije, Griekenland, Portugal, Roemenië en Slovenië) een brief ondertekend waarin zij hun voornemen verklaarden om e-bedrijven heviger te belasten, met name de grootste. Daarna volgde het [Commissieverslag uit 2018](#) waarin de EU-directeur aangaf dat e-bedrijven slechts de helft van de belasting betalen die niet-digitale bedrijven betalen. Zoals eerder vermeld, is dit het geval omdat waar klassieke bedrijven weliswaar gebonden zijn aan hun vaste vestigingsplaats en belastingen betalen in de landen waarin ze actief zijn, e-bedrijven alleen een fysieke en permanente vestiging hebben in het land waar ze hun

hoofdkantoor hebben. Deze situatie biedt e-bedrijven de flexibiliteit om de lidstaten te kiezen waar ze belasting betalen (dat wil zeggen de lidstaten met de laagste belastingtarieven), terwijl belastingheffing in andere landen wordt vermeden. Volgens het eerder genoemde verslag van de Commissie van 2018 zou een belastingtarief van 3% op onlinereclame, digitale intermediaire activiteiten en de verkoop van gegevens ongeveer 5 miljard euro per jaar opbrengen.

In 2018 werd het oorspronkelijke initiatief voor digitale belasting echter beperkt tot de belasting op digitale diensten (DDB) (een belasting van 3% op online advertenties en andere diensten), een compromisvoorstel van Frankrijk, Duitsland en Italië. Het voorstel werd in maart 2019 besproken in de ECOFIN-formatie.¹ Het voorstel werd verworpen door Ierland, Denemarken, Finland en Zweden. Deze landen zijn de grootste winnaars van de status-quo en vrezen dat ze aanzienlijke inkomsten zullen verliezen van hun reeds gevestigde e-bedrijven (met name Ierland, dat zowel Facebook als Google host). Andere lidstaten waren ook sceptisch, zij het om verschillende redenen (de voorgestelde belasting is bijvoorbeeld te beperkt om de kosten van de uitvoering ervan te rechtvaardigen). Aan de andere kant waren de voorstanders van mening dat de DDB zou leiden tot een eerlijkere verdeling van belastinginkomsten over de lidstaten dan in de huidige situatie waarin e-bedrijven (inkomsten) belastingen alleen aan sommige lidstaten betalen, hoewel ze in de meesten van hen actief zijn.

Omdat er in de Raad geen overeenstemming was, werden de onderhandelingen verplaatst naar de OESO in een poging een globale oplossing te vinden. Op dit moment is de voorgestelde reikwijdte van digitale belasting ruimer dan die besproken in de ECOFIN-formatie² van 2019. Wat betreft digitale belastingheffing (wat een klein onderdeel is van het kader voor base erosie en winstverschuiving waarover momenteel wordt onderhandeld), zijn de deelnemende regeringen overeengekomen te gaan uitzoeken waar en hoeveel belasting moet worden betaald (respectievelijk de regels "nexus" en "winstverdeling").

Ondertussen hebben sommige lidstaten het heft in eigen handen genomen met betrekking tot de belasting op digitale diensten. Frankrijk en Italië hebben een DDB van 3% ingevoerd, die nauw aansluit bij het voorstel van de Commissie, terwijl Oostenrijk nu een belasting van 5% heft op in het land verleende reclamediensten. De schattingen in 2019 van de belastinginkomsten die door deze belasting in 2020 worden gegenereerd, variëren van € 25 miljoen voor Oostenrijk tot € 500-600 miljoen voor Italië en Frankrijk.

¹ ECOFIN is een configuratie in de Raad van Ministers bestaande uit de ministers van economie en financiën van de lidstaten

² ECOFIN is een configuratie van de Raad van ministers, bestaande uit de ministers van Economie en Financiën van de lidstaten.

In Tsjechië is de voorgestelde DDB van 7% vertraagd medio mei 2020, in afwachting van een overeenkomst op internationaal niveau, en een verlaging tot 5% wordt overwogen. In Hongarije is een belasting van 7,5% ingevoerd, maar deze is tijdelijk verlaagd tot 0%.

Europese instellingen menen echter dat deze nationale varianten van de belasting op digitale diensten **de interne markt verder zullen versnipperen en niet hetzelfde herverdelingseffect kunnen bereiken als een EU- of internationale digitale belasting.**

Een soortgelijk verhaal: de belasting op financiële transacties

De FTT zal waarschijnlijk een impuls krijgen, aangezien Merkel heeft gezegd dat het fiscale initiatief weer op tafel ligt wanneer Duitsland in juli 2020 het roulerende voorzitterschap van de Raad van de EU bekleedt (evenals digitale belastingen en maatregelen tegen belastingontduiking). De FTT kreeg echter niet de nodige steun, zelfs niet na de financiële crisis van 2008-2009, toen financiële instellingen verantwoordelijk werden gehouden voor de economische gevolgen. Dit keer zijn financiële instellingen niet verantwoordelijk, noch lijken ze in staat het tij te keren zonder hulp van de staat.

Net als bij de belasting op digitale diensten, werd de belasting op financiële transacties ook in de onderhandelingen van de Raad opgeschort. In 2011 heeft de Commissie de FTT voorgesteld, maar zij vond geen unanieme steun in de Raad, ook al kwam het op een moment dat er overeenstemming heerste over de noodzaak financiële instrumenten beter te moeten gaan reguleren. Voorstanders, zoals Duitsland, Frankrijk en Italië, voerden aan dat de FTT niet alleen de inkomsten van de lidstaten zou vergroten, maar ook de stabiliteit van de financiële markten zou verbeteren. De grondgedachte van de voorgestelde belasting is dat het gratis risicovolle financiële transacties ontmoedigt, maar voldoende laag is om het doen van "normale" transacties in het algemeen niet af te schrikken, noch ertoe te leiden dat financiële instellingen de Europese markt vermijden. De belangrijkste tegenstander van het initiatief was het Verenigd Koninkrijk, dat een omvangrijke financiële sector heeft. Zelfs als het land de Europese Unie heeft verlaten, is de oppositie tegen FTT niet verdwenen, aangezien er andere EU-lidstaten zijn waar de financiële sector een sleutelrol speelt in de nationale economieën, zoals Ierland, Luxemburg, Malta en Cyprus.

Om het voorstel te redden, keurde de Raad het gebruik van nauwere samenwerking goed, waarbij de lidstaten vrijwillig onderhandelingen aangaan en de belasting invoeren als zij een akkoord bereiken (andere lidstaten kunnen zich ook bij de overeenkomst aansluiten). De grotere lidstaten (Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje) en Oostenrijk, België, Griekenland, Portugal, Slowakije en Slovenië onderhandelen momenteel over de FTT in het kader van de regeling.

In zijn huidige staat schat het Duitse ministerie van Financiën dat de FTT de lidstaten € 3,5 miljard zal opleveren, waarvan € 1,5 miljard naar Duitsland zal gaan (een bedrag dat met een factor tien is verlaagd ten opzichte van de prognose van de Commissie van 2013), aangezien de het belastingtarief is verdubbeld en de reikwijdte beperkter is geworden.

Aanvankelijk bestond de FTT uit een heffing van 0,1% op transacties van aandelen en obligaties van beursgenoteerde ondernemingen met een marktkapitalisatie van ten minste € 1 miljard en een belasting op derivaten van 0,01%. Het huidige voorstel beperkt de omvang tot een minimumbelasting van 0,2% op de transacties van aandelen. Het huidige

belastingtarief van minimaal 0,2% wordt fel tegengewerkt door de Oostenrijkse premier, Sebastian Kurz, die verklaarde dat Oostenrijk wel een belasting op financiële transacties wil, maar niet de Duitse versie, ondanks de COVID-19-crisis.

Net als bij de DDB namen ook enkele lidstaten het heft in eigen handen in het geval van de FTT. Finland, Frankrijk en Italië hebben varianten van FTT geïmplementeerd, terwijl Spanje werkt aan voorstellen voor de belasting. Andere lidstaten hanteren verschillende belastingmaatregelen voor financiële transacties, zoals de overdrachtsbelasting (gebruikt in Polen en sinds 2007 in België). Nationale varianten van de belasting op financiële transacties of andere soorten belastingen op financiële instrumenten worden echter geacht de interne markt verder te versnipperen en financiële instellingen te stimuleren om te verhuizen of te gaan handelen in landen die dergelijke belastingen niet hebben.

Woordenlijst

CCCTB - Gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting

Een voorstel van de Europese Commissie om één reeks regels in te voeren om de belastbare winst van ondernemingen in de EU te berekenen.

DDB - Digitaledienstenbelasting

ECB - Europese Centrale Bank

ECOFIN - Raad Economische en Financiële Zaken

EP - Europees Parlement

FTT - Belasting op financiële transacties

BNI - Bruto nationaal inkomen

MEP - Lid van het Europees Parlement

MFK - Meerjarig financieel kader (EU-begroting voor zeven jaar)

**OESO - Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
Intergouvernementele economische organisatie van 37 ontwikkelde landen.**

Ombudsman

Ambtenaar die het openbaar belang vertegenwoordigt en beschermt met betrekking tot overheidsinstanties.